Lietas Nr. 127030013
Lietas arhīva Nr. 104AA-0235-14/7

SPRIEDUMS

Rīgā 2014.gada 29.janvārī

Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija šādā sastāvā:

tiesnese referente S.Kalniņa

tiesneses D.Dumbre, Ž.Vēvere

sakarā ar SIA „B Capital" iesniegto apelācijas sūdzību, izskatīja rakstveida procesā Rīgā, Abrenes ielā 3, administratīvā pārkāpuma lietu, kurā ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2013.gada 8.novembra spriedumu

atstāts negrozīts Rīgas domes Administratīvās komisijas 2013.gada 4.jūnija lēmums Nr.D57 19-23 un SIA „B Capital" sūdzība noraidīta.

Iepazinusies ar apelācijas sūdzības motīviem un administratīvā pārkāpuma lietas materiāliem, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija

k o n s t a t ē j a

2013.gada 10.maijā tika sastādīts administratīvā pārkāpuma protokols CB 013889 pret SIA „B Capital" par to, ka nama /adrese/ (turpmāk – nekustamais īpašums) īrniekam netiek sniegts pamatpakalpojums - aukstais ūdens. Līdz ar to SIA „B Capital" pārkāpa likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $11.^3$ panta pirmās daļas 1.punktu un $11.^3$ panta septītās daļas nosacījumus, izdarot pārkāpumu, kas paredzēts Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksa (turpmāk – LAPK) $150.^3$ pantā.

Ar Rīgas domes Administratīvās komisijas 2013.gada 4.jūnija lēmumu Nr. D57 19-23 (turpmāk – Lēmums) nolemts saukt SIA „B Capital" pie administratīvās atbildības pēc LAPK $150.^3$ panta, uzliekot naudas sodu Ls 1500 apmērā.

Rīgas pilsētas Centra rajona tiesā 2013.gada 4.jūlijā tika saņemta SIA „B Capital" (turpmāk – Sūdzības iesniedzējs) sūdzība, kurā lūgts atcelt pilnībā 2013.gada 4.jūnija Rīgas domes Administratīvās komisijas lēmumu Nr.D57 19-23 (turpmāk – Lēmums) ar kuru Sūdzības iesniedzējs ir saukts pie administratīvās atbildības par LAPK $150.^3$ pantā paredzētā pārkāpuma izdarīšanu un administratīvo lietvedību lietā izbeigt.

Ar Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2013.gada 8.novembra spriedumu atstāts negrozīts Rīgas domes Administratīvās komisijas 2013.gada 4.jūnija lēmums Nr.D57 19-23 un Sūdzības iesniedzēja sūdzība noraidīta.

Tiesa, noklausoties Sūdzības iesniedzēja pilnvarotā pārstāvja, Rīgas domes Administratīvās komisijas pilnvarotā pārstāvja paskaidrojumus tiesas sēdē, pārbaudot un novērtējot lietas materiālus, secināja, ka sūdzība ir nepamatota un ir noraidāma.

Lietā izšķirams jautājums, vai sūdzības iesniedzēja pamatoti saukta pie administratīvās atbildības par LAPK $150.^3$ pantā paredzētā administratīvā pārkāpuma izdarīšanu.

Saskaņā ar LAPK $150.^3$ pantu par pamatpakalpojumu nesniegšanu dzīvojamās telpas īrniekam, ja likums nosaka pienākumu sniegt šādus pakalpojumus, uzliek naudas sodu fiziskajām personām līdz tūkstoš latiem.

Tātad LAPK $150.^3$ pants ir blanketa tiesību norma, kas nosaka atbildību par pārkāpumu, kas izriet no citu tiesību normu pārkāpuma, un piemērojama tikai tad, ja citā normatīvajā aktā ir precīzi noteikts tiesiskais pienākums un tā izpildes kārtība, bet persona to nav ievērojusi.

Pamatpakalpojuma jēdziens definēts likuma „Par dzīvojamo telpu īri" $11.^3$ panta pirmās daļas 1.punktā, saskaņā ar kuru pamatpakalpojumi ir tādi pakalpojumi, kuri ir nesaraujami saistīti ar dzīvojamās telpas lietošanu, t.i., apkure, aukstais ūdens, kanalizācija un sadzīves atkritumu izvešana.

Saskaņā ar šā likuma 11.^{3} panta septīto daļu izīrētājs vai pakalpojumu sniedzējs nav tiesīgs nesniegt (pārtraukt vai neuzsākt) šā panta pirmās daļas 1.punktā minētos pamatpakalpojumus, ja īrniekam nav šo pakalpojumu apmaksas parādu. Šā noteikuma neievērošanas gadījumā izīrētājs vai pakalpojumu sniedzējs atlīdzina īrniekam nodarītos zaudējumus.

No minētajām tiesību normām izriet, ka izīrētāju vai pamatpakalpojuma sniedzēju saskaņā ar LAPK 150.^{3} pantu var saukt pie administratīvās atbildības tad, ja ir konstatējams, ka šī persona nav nodrošinājusi (ir pārtraukusi vai nav uzsākusi) pamatpakalpojumu sniegšanu, kaut arī īrniekam nav šo pakalpojumu samaksas parāda. Atbilstoši minētajai tiesību normai nepieciešams konstatēt vai nu personas (pārkāpēja) rīcību, liedzot īrniekam saņemt pamatpakalpojumus (apkuri, auksto ūdeni, kanalizāciju, sadzīves atkritumu izvešanu), vai arī prettiesisku bezdarbību, kuras dēļ īrniekam nebūtu nodrošināti pamatpakalpojumi.

Sūdzības iesniedzēja neapstrīd Lēmumā konstatēto faktu, ka īrniekam pamatpakalpojums – aukstā ūdens piegāde nekustamajā īpašumā netiek sniegts. Vienlaikus sūdzības iesniedzējs norāda vairākus argumentus, kas viņa ieskatā norāda uz to, ka sūdzības iesniedzējs pie administratīvās atbildības saukta nepamatoti, proti, iesniedzējs nav atbildīgs par iepriekšējo īpašnieku parādiem, un pamatpakalpojumu nesniegšanā ir vainojama SIA „Rīgas ūdens", prettiesiski atteicoties slēgt līgumu un atjaunot ūdens padevi.

Tiesa kritiski vērtē sūdzības iesniedzēja norādi uz to, ka nav pierādīta sūdzības iesniedzēja vaina pārkāpuma izdarīšanā, jo iestādes lēmumā nav vērtēti sūdzības iesniedzēja vainu izdarītajā, apstākļi, ka mājai ir vairāki īpašnieki un parāds par ūdeni ir radies, pirms sūdzības iesniedzēja īpašuma tiesību iegūšanai, līdz ar ko nav saistošs.

Vērtējot šādu argumentu, tiesa piekrīt iestādes pārstāvja viedoklim, ka sūdzības iesniedzējam, kas konkrēto nekustamo īpašumu iegādājās izsolē, bija jāapzinās īpašuma stāvoklis, ka nekustamajam īpašumam ir apgrūtinājums - īrnieks, un būs nepieciešams saskaņā ar likumu nodrošināt īrniekam pamatpakalpojumus.

Šajā sakarā norādāms, ka saskaņā ar likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 40.panta pirmo daļu izīrētāja pienākums ir nodot īrniekam dzīvojamo māju (dzīvojamo telpu) ar visiem tās piederumiem tādā stāvoklī, lai īrnieks varētu dzīvojamo māju (dzīvojamo telpu) lietot un iegūt no tās visu to labumu, kādu viņam saskaņā ar dzīvojamās telpas īres līgumu ir tiesības saņemt.

Šā panta otā daļa noteic, ka izīrētājs nodrošina dzīvojamās mājas (dzīvojamās telpas) uzturēšanu atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām būvniecības un higiēnas prasībām, kā arī veic dzīvojamās mājas (dzīvojamās telpas) kapitālo remontu, bet šā panta trešā daļa paredz, ka izīrētājs atbild par dzīvojamās mājas konstruktīvo elementu un inženierkomunikāciju bojājumiem, kas radušies mājas vispārējās nolietošanās rezultātā.

Arī tas apstāklis, ka ūdens piegāde netika nodrošināta, jo ūdeni atslēdza SIA „Rīgas Ūdens" par iepriekšējo nekustamā īpašnieku parādiem, kuri nav sasitoši sūdzības iesniedzējam, nav vērtējams kā attaisnojums pamatpakalpojumu nesniegšanai.

Līdz ar ko tiesa secina, ka sūdzības iesniedzējs, nevar nepildīt ar likumu noteiktos pienākumus, atsaucoties uz kaut kādām grūtībām un parādiem, kas viņam nav saistoši. Tiesa uzskata, ka pie apstākļiem, ka starp nekustamā īpašuma kopīpašniekiem un SIA "Rīgas Ūdens" pastāv civiltiesiskie strīdi, nevar ciest dzīvokļa īrnieks, nesaņemot pamatpakalpojumus, kas tam ir garantētas, gan ar likumu, gan līgumu.

Tādējādi sūdzības iesniedzējas norādītie argumenti nevar būt par pamatu secinājumam, ka sūdzības iesniedzējas rīcībā nav saskatāms likuma „Par dzīvojamo telpu īri" 11.^{3} panta septītās daļas pārkāpums.

Ievērojot iepriekš konstatēto un secināto, tiesa atzīst, ka iestāde pamatoti sūdzības iesniedzējas rīcībā konstatējusi LAPK 150.^{3} panta paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvu. Līdz ar to iestādei bija pamats saukt iesniedzēju pie administratīvās atbildības saskaņā ar šo tiesību normu, kuras mērķis ir nodrošināt līdzsvaru starp izīrētāju un īrnieku, neļaujot izīrētājam pārmērīgi izmantot īpašnieka varu. Pamatpakalpojumu nesniegšana ir viens no izplatītākajiem veidiem, kādā namu apsaimniekotājs faktiski panāk īres attiecību izbeigšanu, jo dzīvošana bez ūdens, apkures un kanalizācijas pilsētvidē normālā veidā nav iespējama. Līdz ar to likumdevējs ir paredzējis tiesiskās aizsardzības mehānismus pret šādu rīcību, neļaujot izīrētājiem pretēji normatīvajos aktos noteiktajai kārtībai nesniegt īrniekiem pamatpakalpojumus. Savukārt, ja izīrētājs normatīvajos aktos noteikto pienākumu neizpilda, tas ir saucams pie atbildības.

Saskaņā ar LAPK 32.pantu sodu par administratīvo pārkāpumu uzliek ietvaros, ko nosaka normatīvais akts, kurā paredzēta atbildība par izdarīto pārkāpumu, stingrā saskaņā ar šo kodeksu un citiem aktiem par administratīvajiem pārkāpumiem (pirmā daļa). Uzliekot sodu, ņem vērā izdarītā pārkāpuma raksturu, pārkāpēja personību, viņa vainas pakāpi, mantisko stāvokli, atbildību mīkstinošos un pastiprinošos apstākļus (otrā daļa).

Konkrētajā gadījumā par LAPK 150.^{3} pantā paredzēto pārkāpumu noteiktā sankcija juridiskajām personām ir naudas sods līdz desmittūkstoš latiem. Kā redzams no lietas materiāliem, sūdzības iesniedzējai uzlikts naudas sods Ls 1500 apmērā.

Izvērtējot iesniedzējas izdarītā pārkāpuma raksturu un būtību, tiesa secināja, ka attiecīgais pārkāpums ir saistīts ar cilvēka pamattiesību – tiesību uz dzīvokli un labvēlīgu dzīves vidi – ierobežojumiem, kas atzīstami par būtiskiem. No lietā esošajiem materiāliem izriet, ka pārkāpumam ir bijis ilgstošs raksturs, jo pārsūdzētais lēmums pieņemts 2013.gada 4.jūnijā, bet ūdens pakalpojumi netiek sniegti arī uz sūdzības izskatīšanas dienu. Ievērojot minēto atziņu, kā arī konkrētās lietas faktiskos apstākļus, tiesa piekrīt iestādei, ka arī šajā lietā pamatpakalpojumu sniegšana tika nodrošināta ilgstoši. Tāpat ņemams vērā, sūdzības iesniedzēja ūdens padevi īrniekam nav atjaunojusi.

Vērtējot piemērojamā soda apmēru, norādīja arī to, ka ūdens ir viens no būtiskākajiem pamatpakalpojumiem, kas ir nepieciešams cilvēka cienīgu sadzīves apstākļu pilnvērtīgai nodrošināšanai, jo bez ūdens nav iespējams pagatavot maltīti, rūpēties par apkārtējās vides tīrību un personisko higiēnu. Nenodrošinot šo pamatpakalpojumu, tiek ietekmēti ne vien sadzīves apstākļi kopumā, bet arī īrnieku veselības stāvoklis.

Apkopojot minēto, kā arī ņemot vērā apstākļus, kādos izdarīts pārkāpums un iesniedzējas attieksmi pret izdarīto pārkāpumu, tiesa

piekrita iestādei, ka LAPK 22.pantā nostiprinātā administratīvā soda mērķa īstenošanai konkrētajā gadījumā iesniedzējai ir piemērojams naudas sods 1500 latu apmērā.

Tiesa nekonstatēja lietā tādus apstākļus, kas dotu pamatu sūdzības iesniedzējas atbrīvošanai no administratīvā soda vai arī ļautu samazināt uzliktā soda apmēru.

Rezumējot iepriekš konstatēto un secināto, tiesa atzina, ka pārsūdzētais lēmums ir likumīgs un atstājams negrozīts, savukārt sūdzība ir nepamatota un noraidāma.

Sūdzības iesniedzējs iesniedzis apelācijas sūdzību par Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2013.gada 8.novembra spriedumu, kurā lūdz atcelt Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2013.gada 8.novembra spriedumu.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa nepareizi interpretējot faktus, kā arī atsakoties no daļas iesniegto pierādījumu vērtēšanas ir nonākusi pie nepareiziem secinājumiem, kas novedis pie lietas nepareizas izspriešanas, tādēļ Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas spriedums ir pilnībā atceļams un administratīvā lieta izbeidzama.

2012.gada 14.jūnijā Saeimas pieņemtā likuma „Grozījumi Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā" likumprojekta anotācijā ir konstatēts: „līdz šim noteiktais tiesiskais regulējums, ka administratīvo pārkāpumu lietas ir skatāmas administratīvajās tiesās, uzskatāms par kļūdainu un līdz galam neizsvērtu lēmumu, kas radīja maldīgu priekšstatu par administratīvo pārkāpumu lietu piederību administratīvajam procesam.

Kā atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa „Pfarrmeier v. Austria", „Engel and others v. the Netherlands" administratīvo pārkāpumu lietās privātpersonai ir tiesības uz līdzvērtīgām procesuālajām garantijām lietas izskatīšanā kā krimināprocesā. Šāda nostāja argumentēta ar administratīvo pārkāpumu sodu kriminālatiesisko raksturu.

Eiropas Cilvēktiesību tiesas izvirzītie kritēriji par attiecīgu tiesībpārkāpumu klasifikāciju vai pielīdzināšanu krimināltiesību sfērai, ir vērsti uz privātpersonas tiesisko garantiju nodrošināšanu lietas izskatīšanas procesā. Piedēvējot šādām lietām krimināltiesisku raksturu, Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir vērsusi uzmanību uz nepieciešamību šādu lietu izskatīšanā nodrošināt augstāku standartu procesuālajās garantijās, proti, tādu, kas pietuvināts krimināprocesam. Līdz ar to Administratīvā procesa likumā (turpmāk - APL) administratīvi procesuālās garantijas šādu lietu izskatīšanā nav pietiekošas.

Pieņemot grozījumus LAPK par administratīvo pārkāpumu lietu piekritības maiņu no administratīvo tiesu jurisdikcijas uz tiesām, kurām ir krimināla jurisdikcija, likumdevējs ir atzinis, ka administratīvo pārkāpumu lietas ir skatāmas, piemērojot krimināltiesību principus.".

Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa 2013.gada 8.novembra spriedumā ir konstatējusi, ka iestāde pamatoti sūdzības iesniedzēja rīcībā ir konstatējusi LAPK 150^3.panta paredzētā administratīvā pārkāpuma sastāvu, tātad administratīvās atbildības pamatu.

Krimināltiesībās noziedzīga nodarījuma sastāvs (corpus delicta) ir Krimināllikumā paredzēto visu objektīvo un subjektīvo pazīmju kopums, kas nepieciešams un pietiekams, lai kādu darbību vai bezdarbības aktu atzītu par noteikta veida noziedzīgu nodarījumu. (U.Krastiņš, V.Liholaja, A.Niedre. Krimināltiesības. Vispārīgā daļa. Trešais papildinātais izdevums. Rīga; Tiesu namu aģentūra, 2008, 68.lpp.)

Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa ir pievienojusies iestādes viedoklim un atzinusi, ka sūdzības iesniedzējs administratīvo pārkāpumu ir izdarījis aiz neuzmanības, tātad aiz noziedzīgas pašpaļāvības vai noziedzīgas nevērības.

Sūdzības iesniedzējs gan iestādei, gan tiesai norādīja un iesniedza pietiekami daudz rakstveida pierādījumus, no kuriem tieši izriet, ka sūdzības iesniedzēja darbība nav vērtējama kā bezdarbība un ir vērsta uz trešās personas SIA „Rīgas ūdens" prettiesiskās rīcības seku novēršanu. Šāda apzināta darbība principiāli izslēdz noziedzīgu pašpaļāvību vai noziedzīgu nevērību, vēl jo vairāk tāpēc, ka iegādājoties nekustamo īpašumu sūdzības iesniedzējs nevarēja paredzēt, ka trešās personas vērsīsies pret to ar prasījumiem, kas izriet no saistību tiesībām pret iepriekšējo īpašnieku, un kurus likums paredz dzēst.

Tāpat sūdzības iesniedzējs nevarēja paredzēt, ka SIA „Rīgas ūdens" pakalpojuma sniegšanu pārtrauks vardarbīgā, veidā veicot tā atslēgšanu demontējot skaitītāju un sabojājot pieslēgumu, bet pēcāk atsakoties noslēgt jaunu pakalpojumu piegādes līgumu, papildus atsaucoties uz nepieciešamību izstrādāt tehniskos projektus un pārbūvēt pieslēguma mezglus skaitītāja atpakaļuzstādīšanai.

Krimināltiesībās ietvertais un uz administratīvo atbildību attiecināmais personīgās atbildības princips pēc būtības izslēdz sūdzības iesniedzēja atbildību, jo tā nav veikusi LAPK 150^3. pantā un likumā „Par dzīvojamo telpu īri" $11.^3$ panta septītajā daļā noteiktās darbības, jo tā nav nedz pārtraukusi, nedz neuzsākusi pamatpakalpojumu sniegšanu, kā arī nav rīkojusies tā, lai tās vainas dēļ tas notiktu.

Bez tam, Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa ir grozījusi sūdzības iesniedzēja pārstāvja liecības, konstatējot, ka sūdzības iesniedzēja pārstāvis nevar apgalvot, ka īrniekam, kas iesniedza sūdzību būtu parāds par auksto ūdeni. Tieši pretēji sūdzības iesniedzēja pārstāvis norādīja, ka iepriekšējā īpašnieka SIA „Target real iestate" maksātnespējas periodā no 2009.gada oktobra līdz 2011.gada septembrim īrniekiem vispār netika piestādīti rēķini par dzīvojamo telpu īri un komunālajiem maksājumiem. Šāda informācija tika iesniegta arī Rīgas pilsētas īres valdei, kura apņēmās jautājuma izskatīšanai informāciju pieprasīt no maksātnespējīgās SIA „Target real iestate" administratora, taču to neveica. Šāda darbība salīdzinājumā krimināltiesībām ir uzskatāma par izvairīšanos no lietas pilnīgas izmeklēšanas.

Tāpat Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa nekorekti ir interpretējusi sūdzības iesniedzēja paskaidrojumus attiecībā uz ūdens piegādi alternatīvā veidā. Sūdzības iesniedzēja pārstāvis paskaidroja, ka no ūdens piegādes neizdevīgo nosacījumu dēļ atteicās tieši īrnieki, kurus par šādu iespēju informēja nekustamajā īpašumā dzīvojošais līdzīpašnieks /pers. K/.

Sūdzības iesniedzējs uzskata, ka tiesa nepamatoti noraidīja tās lūgumu lietas materiāliem pievienot līguma Nr.LA00056058 Par pilsētas ūdensvada un kanalizācijas lietošanu projektu, jo tas liecina par pakalpojuma sniedzēja prettiesisko rīcību, uzliekot pienākumu atbildēt par maksātnespējīgās SIA „Target real iestate" saistībām visiem kopīpašniekiem pilnā apmērā un bez atbilstoša pamatojuma.

Pārbaudījusi administratīvā pārkāpuma lietas materiālus, izvērtējusi pārsūdzētā sprieduma pamatojumu, apelācijas sūdzībā minētos argumentus, tiesu kolēģija atzīst, ka pirmās instances tiesas tiesneses spriedums ir tiesisks un atstājams negrozīts.

Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa izvērtējot visus pierādījumus lietā pamatoti atstāja negrozītu Rīgas domes Administratīvās komisijas 2013.gada 4.jūnija lēmumu Nr.D57 19-23 un SIA „B Capital" sūdzību noraidīja.

Apelācijas sūdzībā norādītie argumenti ir izvērtēti pirmās instances tiesas spriedumā.

Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa, izskatot administratīvā pārkāpuma lietu ir ievērojusi Latvijas APK 244.pantā noteikto.

Rīgas pilsētas Centra rajona tiesa ir pilnībā izvērtējusi lietā savāktos pierādījumus un devusi pareizu vērtējumu, un tā pārvērtēšanai apelācijas instances tiesai nav pamata.

Saskaņā ar Latvijas APK 289.^{22}pantu tiesu kolēģija pievienojas pirmās instances tiesas spriedumā norādītajiem motīviem.

Pamatojoties uz iepriekš minēto un saskaņā ar Latvijas Administratīvo pārkāpuma kodeksa 286., 287 un 289.^{21,} 289.^{22} pantu, Rīgas apgabaltiesas Krimināllietu tiesu kolēģija

n o s p r i e d a

Atstāt negrozītu Rīgas pilsētas Centra rajona tiesas 2013.gada 8.novembra spriedumu ar kuru atstāts negrozīts Rīgas domes Administratīvās komisijas 2013.gada 4.jūnija lēmums Nr.D57 19-23 un SIA „B Capital" sūdzība noraidīta.

Spriedums nav pārsūdzams un stājas spēkā tā sastādīšanas dienā.

Tiesnese referente: /paraksts/ S.Kalniņa

Tiesneses: /paraksts/ D.Dumbre

/paraksts/ Ž.Vēvere